

EESTI AJALOOMUUSEUMI HARIDUSPROGRAMMID

2021/2022. õppeaastaks

◀ AJALOOMUUSEUM ▶

Hea huviline ja õpetaja!

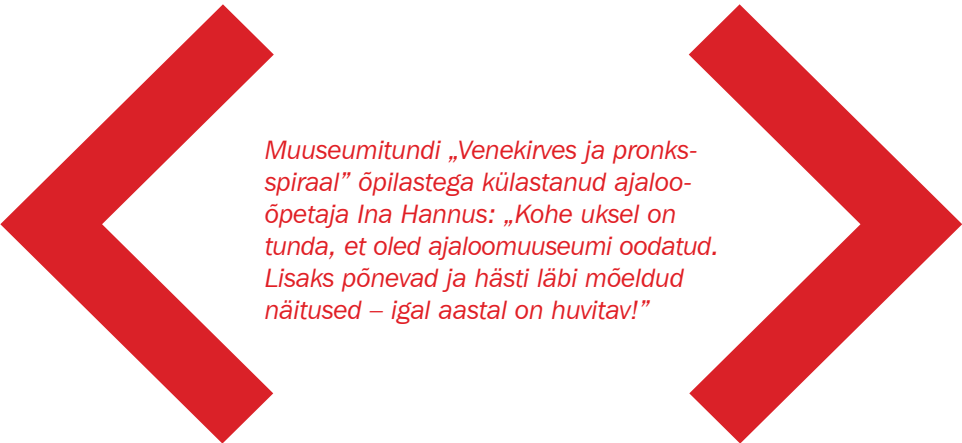
Käesolev trükis annab ülevaate Eesti Ajaloomuuseumi haridusprogrammide valikust lasteaialastele, põhikooli- ja gümnaasiuminoortele. Muuseumitundide teemad ulatuvad keskaja eluolust 20. sajandi Eesti ajaloo ning teatri-, filmi- ja muusikalooni.

Eesti Ajaloomuuseumi haridusprogrammid on mängulised, õpetlikud, vaheldusrikkad, metoodilised ning haakuvad riikliku õppekavaga.

Eesti Ajaloomuuseumis ootavad uudishimulikke avastajaid toredad näitused viies majas: Tallinna vanalinnas asuvad Suurgildi hoone ning Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum, kesklinnas on kortermuuseum – Särevi Teatrituba ning Maarjamäel Eesti Filmimuuseum ja Maarjamäe loss koos Laste Vabariigiga.

Iga külastus on kolmikvõit – see annab midagi positiivset nii õpilasele, õpetajale kui ka muuseumirahvale. Teie mõtted koostöök ja programmide arendamiseks on alati teretulnud!

Rõõmsa kohtumiseni muuseumis!

*Muuseumitundi „Venekirves ja pronks-
spiraal” õpilastega külastanud ajaloo-
õpetaja Ina Hannus: „Kohe ukstel on
tunda, et oled ajaloomuuseumi oodatud.
Lisaks põnevad ja hästi läbi mõeldud
näitused – igal aastal on huvitav!”*

Sisukord:

Eessõna	2
Sisukord	3
Asukoht ja kuidas tulla	4
HARIDUSPROGRAMMID	
Lasteaiale ja põhikooli I astmele	6
Põhikooli II ja III astmele	14
Gümnaasiumile	22
Virtuaaltunnid	27
Lisainfo ja tellimine	28

Koostajad: Liisi Selg, Anu Kohal, Galina Zaitseva, Anu Liho, Annely Kaldoja

Kujundaja: Lea Tammik, Aime Andresson

Keeletoimetaja: Hille Saluäär

Fotod: Vahur Lõhmus, Mart Laul, Rainer Vilumaa

Eesti Ajaloomuuseum 2021

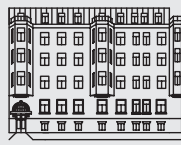
SUURGILDI HOONE

EESTI TEATRI- JA MUUSIKAMUUSEUM

SÄREVI TEATRITUBA

SUURGILDI HOONE

Eesti Ajaloomuseum, Pikk 17, Tallinn

Avatud T-P 10-18 +372 696 8690

EESTI TEATRI- JA MUUSIKAMUUSEUM

Müürivahe 12, Tallinn

Avatud T-P 10-18 +372 696 8688

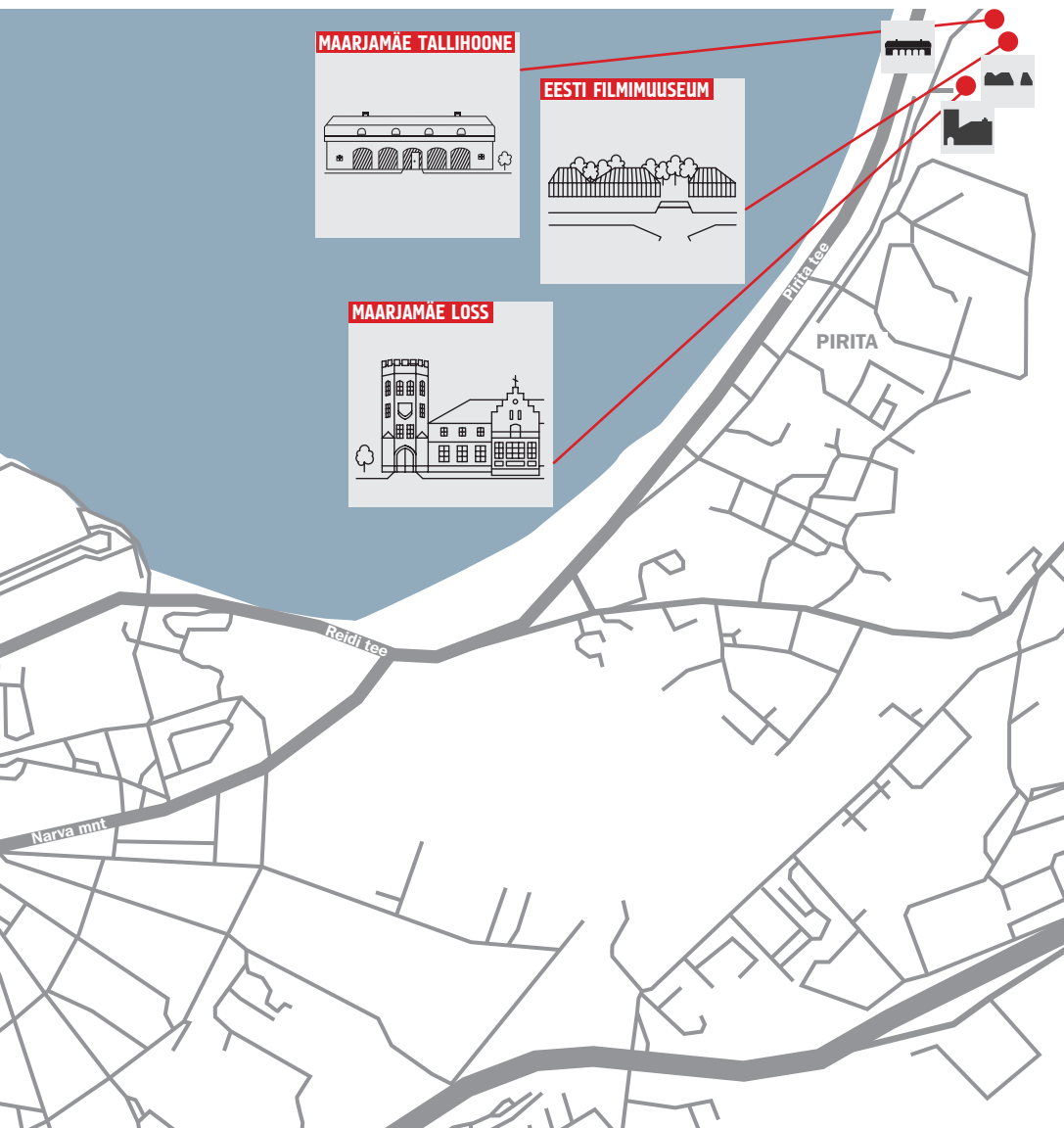
SÄREVI TEATRITUBA

Tina 23-13, Tallinn

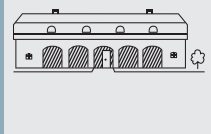
+372 696 8688

Avatud ettetellimisel: tellimus@ajaloomuseum.ee

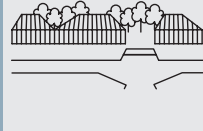

MAARJAMÄE TALLIHOONE

EESTI FILMIMUSEUM

MAARJAMÄE LOSS

PIRITA

MAARJAMÄE LOSS*

Eesti Ajaloomuseum, Piritä tee 56, Tallinn

Avatud	T-P	10-18	+372 6968 660
--------	-----	-------	---------------

* Bussipeatus Maarjamägi, bussid nr 1A, 5, 8, 34A, 38. Parkla Piritä tee ääres Maarjamäe lossi trepistiku all.

EESTI FILMIMUSEUM*

Piritä tee 56, Tallinn

Avatud	T-P	10-18	+372 696 8670
--------	-----	-------	---------------

MAARJAMÄE TALLIHOONE*

Piritä tee 56, Tallinn

Avatud	T-P	10-18	+372 696 8662
--------	-----	-------	---------------

HARIDUSPROGRAMM

*Klassijuhataja tagasiside haridus-
programmile „Lapse elu läbi 100
aasta”: „Meie ajaloolise projektiga
ideaalselt sobitus. Aitäh!”*

LASTEIAIALE JA PÕHIKOOLI I ASTMELE

Kuidas kaupmehed papagoid lasksid?

Lasteiaiale (5–7-aastased)

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Väikestele huvilistele mõeldud tund pakub suurepärasest võimalusest esimeseks muuseumi-külastuseks. Tutvutakse Tallinna ühe uhkeima keskaegse hoonega ning selles tegutsenud kaupmeeste eluga. Kaasavate tegevuste ja mõnusate mängude abil läbivad lapsed keskaegsete pidude aastaringi, õpivad tundma tollaseid traditsioone ja võrdlema neid tänapäevastega. Kaetakse keskaegsete hõrgutistega pidulaud ning proovitakse järele ka papagoi laskmine.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
pidustused, keskaja mängud, keskaja toit ja lauakombed, portree joonistamine		Suurgildi hoone	1 h

Väljakaevamised Suurgildis

Lasteiaiale ja põhikooli I astmele

Suurgildi hoovi arheoloogilistel väljakaevamistel õpime selgeks, mis on arheoloogia ja kes on arheoloog. Uurime, mida üldse maa seest leida võib. Programm on hooajaline ja toimub mais, juunis, augustis, septembris

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Eesti ajalugu, arheoloogia, arheoloog, väljakaevamised		Suurgildi hoone	1–1,5 h

Munast muuseum (koostöös Tallinna Raeapteegiga)

Lasteiaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Muuseumitunnis räägime kogumisest ja ühe muuseumi sünnist ning äratame lastes huvi ajaloo vastu. Kogumiskirest sai kunagi alguse ka Eesti Ajaloomuuseum, mille vanimad eksponaadid on pärit raeapteeker Burchard VIII kollektsioonist. Muuseumitund viib rännakule Suurgildi hoonest Raeapteeki.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
muuseum, kogumine, kollektsioon, Raeapteek, Burchard		Suurgildi hoone	1,5 h

Kas tead, et Eesti vanima eramuuseumi rajas Raeapteeker Johann VIII Burchard 19. sajandil Tallinnas? Tänapäeval moodustab suur osa sellest Eesti Ajaloomuuseumi vanima ja väärikaima kogu.

➤ Jõulud Suurgildis

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Jõuluprogramm muuseumi püsinäitusel tutvustab keskaja jõulutradsioone ja võrdleb neid tänapäevastega. Õpilane saab teada, kust on tulnud jõuluvana, jõulukuuse ning piparkookide traditsioon ning kuidas peeti jõulujootusid keskaegses Suurgildis. Igaüks veeretab võrtsidest valmis maitsva jõulukäki.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
jõulud keskajal, jõululõhnad ja -maitsed, Suurgildi jõulujoodud, jõulumaagia, Püha Nikolaus, jõulukuusk, võrtsid, piparkoogid		Suurgildi hoone	1–1,5 h

➤ Loheretk

Põhikooli I astmele

Programm läbitakse lihtsa ja lõbusa töölehe abil, mis suunab küsimuste kaudu erinevate ajaloooskade juurde. Kas oled näinud keskaegset timukamõõka? Mis oli „magus auk”? Kes on muumia? Nendele ja veel paljudele teistele küsimustele saab vastused Loheretkel.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Suurgildi hoone, elu keskajal, lohed, lood ja legendid		Suurgildi hoone	1,5 h

➤ Rong see sõitis

Lasteaiale (4–7-aastased)

Tutvume muuseumi eksponaatidega laulu „Rongisõit” abil. Vaatame tuttavate laulutegelaste juhatusel erilisi pille ja teeme varjuteatrit. Tund sobib hästi esimeseks huvi tekitavaks külastuseks muuseumi ning erinevate pillide avastamiseks.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
laul „Rongisõit”, rahvapillid, mehaaniline instrument, teater		Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

➤ Kui masinad veel laulsid

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tutvume vanade mehaaniliste muusikainstrumentidega, vaatame nende sisse ja uurime, kuidas nad töötavad. Loometeose vantroelile Raffin-31. Programm äratab huvi muusika salvestamise eri võimaluste vastu ning arendab meeskonnatöö oskusi.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
muusika salvestamine, mehaaniline instrument, heliplaat, vantroel, grammofon, magnetofon		Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

▶ Igal pillil oma lugu

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Muuseumitund on mõeldud rahvapillidega tutvumiseks. Õpilased saavad käes hoida erinevaid pille ning proovida mõnega ka ise häält teha. Tunni käigus selgub, millistest materjalidest on pille valmistatud, millal ja miks neid kasutati.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
rahvapillid, rahvamuusika	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

▶ Kadripäeva kõla

Lasteaiale ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Miks eesti rahvas kadripäeva tähistab ja milline roll on sel päeval muusikal? Lavastame kadri-rituaali, laulame kadrilaulu ja tantsime kadritantsu. Meisterdame endale kadrihelmed. Programm on hooajaline ja toimub novembris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
rahvatraditsioon, sanditamine, rituaal, kadrilaul, rahvapill	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

▶ Jõulud mitmel viisil

Lasteaiale ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Tutvume jõulukommetega eri ajastuil ja helikeeltes. Õpilased saavad teada, milline muusika on kõlanud jõuluajal talus, koolis, mõisas ja kirikus. Kuulame jõululaule, laulame ja meisterdame. Programm on hooajaline ja toimub detsembris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
jõulude tähendus, jõululaul, jõulukombed, talu, mõis, kool, kirik	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

▶ Mu isamaa ...

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Kuulame, vaatame ja räägime Eesti riigi sümbolitest. Arutleme hümnis ja lipu tähtsuse ning laulupidude tähenduse üle. Saame teada, miks eestlasi peetakse laulurahvaks ja kes on Laulutaat. Meisterdame Eestile õnnitluskaardi. Programm on hooajaline ja toimub veebruaris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
riigi sümbolid, traditsioonid, laulupidu	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

Liugu-laugu

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tutvume vastlakommetega muusika ja rahvapillide kaudu. Saame teada, miks kõiki pille ei tohtinud vanasti vastlapäeva ajal mängida. Laulame vastlatalaulu ja teeme vastlavurri. Programm on hooajaline ja toimub veebruaris-märtsis.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
vastlakombed, vastlasööök, regilaul, linakasvatus, vurr	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

Nukumäng

Lasteaiale

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Tund tutvustab teatrimaailma ning arendab esinemisjulgust ja eneseväljendusoskust. Saame selgeks teatriga seotud lihtsamad mõisted. Teeme üheskoos vahva nukuetenduse ja igaüks meisterdab oma fantaasia järgi pulganuku.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
teater, publik, etendus, rollid, peaosa, mäng, loovus	Särevi teatrituba	1 h

Klounid, teater ja tsirkus

Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Kuidas teha vahet heal ja halval naljal? Mis meid ülepea naerma ajab? Tutvume mänguliselt Eesti tsirkuse ajaloo, artistide ja klounitüüpidega. Osalejad meisterdavad ka ise vahva klounimütsi. Tunni rõhuasetus on väärtuskasvatusel ja lapse loovuse toetamisel. Programm on hooajaline ja toimub aprillis.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
kloun, narr, arlekiin, Pierrot, näitleja, huumor, esinemisjulgus	Särevi teatrituba	1 h

Mardipäeva maskeraad Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka
erivajadustega õpilastele

Õpime tundma mardipäeva kombestikku. Saame teada, kuidas on sarnased ning mille poolest erinevad mardipäeva tähistamine ja teater. Tund on seotud eesti keele, kunstõpetuse ja muusika ainekavaga ning õppekava läbiva teemaga „kultuuriline identiteet”. Programm on hooajaline ja toimub novembris.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
mardisandid, ürgteater, Eesti näitlejad, grimm, mask, kostüüm		Särevi teatrituba	1 h

Lavastuse sünd Põhikooli I astmele

Tunni eesmärk on tutvustada teatrimaailma, arendada teksti mõistmise oskust ning süvendada huvi eesti kirjanduse vastu. Õpilane õpib tundma teatriameteid ja proovib vähemalt ühte neist ise ka järele. Arutleme, kuidas sünnib lavastus, ning teeme läbi mängulise teekonna lugemisproovist esietenduseni.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
etendus, kostüüm, osaraamat, lavastaja, näitleja, teatrikunstnik, butafoor, valguskunstnik, inspitsient, Nukitsamees		Särevi teatrituba	1,5 h

Päkapikutund Lasteaiale (4–7-aastased)

Tutvume jõulukombestikuga ja mõtiskleme jõulude tähenduse üle. Päkapikutunnis õpime asju, mida päkapikud peavad oskama – meisterdamist, mõistatamist, sussi sisse kommade panekut ja muud vajalikku. Arutleme, kas hea tuleb olla ainult päkapikkude pärast ning mis tähendus on jõulukinkidel. Tunnis arendatakse erinevaid oskusi, nagu rühmitamine, sihipäraselt tegutsemine, eneseväljendus jm. Programm on hooajaline ja toimub detsembris.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
pühad, jõulud, päkapikud, kingitused, teater		Särevi teatrituba	1 h

Kas tead, milline lõbus asi ajendas Burchardi igasugu kummalisi ja väärtuslikke esemeid koguma? See oli 1802. aastal tema abikaasale kingitud marmorikarva lihavõttemuna.

Elu koera nahas Lasteaiale ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Milline oleks elu Eesti aladelt leitud esimese koera – nn Pulli koera nahas? Muuseumi-tunnis otsitakse vastust küsimusele, miks on oluline mõista ja mõtestada looma omanikuks olemise röömu kõrval ka kaasnevaid kohustusi ja vastutust. Mille poolest me koertega sarnaneme või erineme ja mis meid liidab? Tund toetab empaatia ja vastutustunde arengut ning õppimiseks rakendatakse erinevaid meeli.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
 Pulli koer, eri meeled, teenistuskoer, lemmikloom, tõuaretus, sõprus, vastutus, kohustus	Maarjamäe loss	1–1,5 h

Valime Laste Vabariigile presidendi Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Mängulises Laste Vabariigis toimuv haridusprogramm ärgitab lapsi arutlema riigijuhtimise teemadel. Saame teada, kuidas juhitakse Laste Vabariiki ning kes seal elavad. Miks on riigis eri ameteid vaja ja millega võiks tegeleda president? Haridusprogrammi lõpus saavad lapsed ka ise Laste Vabariigile presidenti valida ning mängides aega veeta.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
 demokraatia, seadused, hääletamine, president, riigikogu, valitsus, kohus, peaminister ja ministeerium	Maarjamäe loss	1–1,5 h

Mina ja minu unistuste riik Põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Milline oleks üks laste endi loodud riik? Muuseumitunnis uuritakse mängu kaudu, milline riigikord on vabariik, kuningriik või diktatuur. Õpitakse paremini tundma demokraatliku riigi toimimist ja saadakse algteadmisi geograafiast. Tunni lõpus on võimalik jääda veel veidikeseks Laste Vabariiki mängima.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
 riigid, maailmajaod, vabariik, kuningriik, diktatuur, ID-kaart, kodanik, õigused ja kohustused	Maarjamäe loss	1–1,5 h

Lapse elu läbi 100 aasta **Põhikooli I astmele**

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Ajalugu algab igaühe kodust, elulugu lapsepõlvest. Programmi käigus uurime, kuidas on Eestis elatud ning milliseid mängu on lapsed mänginud viimase 100 aasta jooksul. Programm sobib ajaloomuuseumi näituse „Minu vaba riik” esmakülastuseks ning aitab luua arusaamist aja kulgemisest. Muu hulgas õpitakse vanu toredaid mängu.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
lapsepõlv, minevik, mängud ja (mängu)asjad, Eesti ajalugu, kombad		Maarjamäe loss	1–1,5 h

Filmi sisse minek **Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele**

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Lastel on võimalus piiluda filmikunsti telgitagustesse: kuidas sünnib filmi idee, kuidas saab ideest film ja kuidas filmid lõpuks meie teleekraanile ja kinno jõuavad. Rändame mängides ja eri rolle võttes läbi filmiajaloo ja filmitegemise protsessi. Tunnis meisterdatakse ka vanaaegne pildiliigutaja – taumatroop.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
filmiajalugu, režissöör, produtsent, stsenaarist, kostüümikunstnik, grimmikunstnik, filmikunstnik, helikunstnik, valgustaja, näitleja, monteeriija, operaator, <i>greenscreen</i>		Eesti Filimuuseum	1–1,5 h

Filmitähed loodusest **Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele**

Haridusprogramm pakub unikaalse võimaluse looduse ja loomade tundmaõppimiseks filmikunsti kaudu. Üles astuvad filmitähed Eesti loodusest – kajakas, hunt ja vesiämblik. Vaatame neist filmiklippe, uurime nende eluviise ja -paiku ning proovime nad filmi sisse panna. Tunni lõpuks saavad kõik omatehtud loodusfilmiga koju minna.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
mängufilm, nukufilm, dokumentaalfilm, loodusfilm, animatsioon, Eesti loodus, inimtegevuse mõju loodusele		Eesti Filimuuseum	2,5 h
Erihind: 7 eurot õpilane			

Kas tead, kuidas Burchard oma üsna salajase hobina kogunenud kollektsiooni nimetas? Vastus: „Mon Faible“ ehk „Minu nõrkus/kiusatus“.

HARIDUSPROGRAMM

Vanalinna Hariduskolleeegiumi 7. klassi õpilane muuseumitunnist „Sajandite muusika Suurgildis“: „Mulle väga meeldis see näitus ja see oli väga huvitav ka. Saime mitte ainult giidi juttu kuulata, vaid ka põnevaid ülesandeid teha – kellelegi fännikirja saata ja postkasti panna. Eriti tore oli vaadata, kuidas Rafael, Juljus ja Tristan muusikute riietes rõdul seisid.“

PÕHIKOOLI II JA III ASTMELE

Suurgildi salarajad

Põhikooli II astmele

Mängulehe abil liiguvad lapsed keskaegse hoone saalides ja keldrites ning õpivad tundma Suurgildi hoonet ja selle põnevat ajalugu. Tunnis seikleme kohtades, kuhu muidu külastaja ei satu. Muuseumipedagoogi juhendamisel uurime keskaja eluolu: kuidas tol ajal riides käidi, mida pidudel söödi, kuidas Suurgildi peasaal soojaks saadi ja miks on all keldris kaevud.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Suurgildi hoone lugu ja arhitektuur, keskaja elu ja mängud, hüpokaustahi, salakäigud		Suurgildi hoone	1,5 h

Mis on ajalugu?

Põhikooli II astmele (soovitame 5. klassile)

Programmis küsime, millega muuseumid tegelevad ning kuidas uuritakse minevikku. Lapsed õpivad mõistma ajaloo olemust ja muuseumi kui mäluasutuse rolli. Kuidas sünnib ajalugu? Mida jutustavad igapäevased esemed meie ümber? Tutvume ajalooallikatega, uurime museaale ja nende säilitamist kogudes. Osalejatel on võimalus ise tõmmata kätte muuseumitöötaja valged kindad, paigutada vanu esemeid kogudesse ja sättida fotosid ajajoonele.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
sissejuhatus ajalukku, ajalooallikad, muuseumitöö, muuseumikogu, museaal		Suurgildi hoone	1,5 h

Venekirves ja pronksspiraal

Põhikooli II astmele (soovitame 6. klassile)

Tunni eesmärk on tutvustada muinasaja perioode Eestis ning avardada arusaamist arheoloogiast. Riietumismängu abil uurime, mida kandsid seljas muinasaegsed inimesed ning kuidas teha vahet mehe- ja naiseriidel. Arutleme, milliseid märke jätab meie elutegevus endast maha. Tänapäevast prügi arheoloogilisest vaatenurgast analüüsides tuvastame selle tekitaja profiili. Muuseumitunni lõpus moodustavad õpilased erinevatest esemetest ajajooned.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
muinasaeg, kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, arheoloogia, kammkeraamika ja nõorkeraamika kultuur, keskkonnahoid		Suurgildi hoone	1,5 h

Kas tead, et Burchardi kolleksioneerimiskirge õhutasid ka mitmed Tallinna mõjuvõimsad mehed? Need olid siinse suurima vabamüürlaste organisatsiooni – vabamüürlaste looži „Isis“ liikmed.

➤ Jõulud Suurgildis

Põhikooli II astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Jõuluprogramm muuseumi püsinäitusel tutvustab keskaja jõulutradsioone ja võrdleb neid tänapäevastega. Õpilane saab teada, kust on tulnud jõuluvana, jõlukuuse ja piparkookide traditsioon ning kuidas peeti jõulujuootusid keskajal Suurgildis. Igaüks veeretab võrtsidest valmis maitsva jõulukäki.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
jõulud keskajal, jõululõhnad ja -maitsed, Suurgildi jõulujoodud, jõulumaaagia, Püha Nikolaus, jõulukuusk, võrtsid, piparkoogid	 Suurgildi hoone	1–1,5 h

➤ Keskaegne linn – kaupmees, kõrts, kirik

(koostöös Eesti Kunstimuuseumi Niguliste muuseumiga)

Põhikooli III astmele (soovitame 7. klassile)

Tunni eesmärk on tutvustada keskaegset linnaelu kui tervikut ning selle tihedat seotust käsitöö, kauplemise, kõrtsi- ja kirikueluga. Õpilane saab teada, millal oli Eestis keskaeg ja milliste sündmustega seda piiritletakse, millised gildid ja tsunftid olid keskaegses Tallinnas, millised olid keskaegsed ametid ning kuidas toimis keskaegne linnaelu ja kaubandus. Programm toimub Suurgildi hoone püsiekspositsioonis ja Niguliste muuseumis ning sisaldab lõunatamist Tallinna Raekoja keskaegses kõrtsis III Draakon.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
keskaeg, gild, tsunft, kirik, keskaegsed ametid, kaupmehed, Hansa Liit, kauplemine	 Suurgildi hoone	3,5 h (2 muuseumi-külastust ja lõuna)
Paketi hind: 14 eurot õpilane, 4 eurot õpetaja (lõuna eest)		

Meritsi rikkaks (koostöös Eesti Meremuuseumi Paksu Margareetaga) Põhikooli III astmele

Tunni eesmärk on tutvustada keskaegset kaubandust nii maal kui ka merel. Õpilane saab teada, kuidas toimis Hansa Liit, mis linnad sinna kuulusid ja milline tähtsus oli liidud keskaegses kaubanduses. Uurime, kust ja kuidas jõudis kaup Eesti aladele, vaatame, kuidas käis arveldamine keskaegsete maksevahenditega ning püüame selgust saada toonaste kaupade ja mõõtühikute süsteemis. Tund toimub kahes muuseumis: Paksu Margareeta ja Suurgildi hoone ekspositsioonis, lõunasöök kõrtsis III Draakon.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Hansa Liit, keskaegne kaubandus, merendus, mõõtühikud ja rahad, raad, gild, tsunft		Suurgildi hoone	4 h (2 muuseumi-külastust ja lõuna)
Paketi hind: 15 eurot õpilane, 4 eurot õpetaja (lõuna eest)			

Sajandite muusika Suurgildis Põhikooli III astmele

Tund annab ülevaate Suurgildi hoone tihedalt muusikaga seotud ajaloost, toimunud pidustustest, kontsertidest ja teatrietendustest. Uurime, kuidas on muusiku staatus läbi aegade muutunud. Ajalugu ja muusikat lõimivas muuseumitunnis saab muu hulgas tantsida keskaegset tantsu, näha Mozarti käsikirjalist nooti ning postitada fännikirja. Programm toimub Suurgildi püsiekspositsioonis ja kuni 11. oktoobrini ajutisel näitusel „Georg Ots, ma armastan Sind!”.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
moosekant, popmuusik, keskaegsed pillid, kontsert, akustika, Mozart, Georg Ots		Suurgildi hoone	1,5 h

Mu isamaa ... Põhikooli II astmele (soovitame 4. klassile)

Eesti Vabariigi sünnipäeva eel kuulame, vaatame ja räägime meie riigi sümbolitest. Arutleme hümnid ja lipu tähtsuse ning laulupidude tähenduse üle. Saame teada, miks peetakse eestlasi laulurahvaks ja kes on Laulutaat. Meisterdame Eestile õnnitluskaardi. Programm on hooajaline ja toimub veebruaris.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
riigi sümbolid, traditsioonid, laulupidu		Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

► **Kui masinad veel laulsid** Põhikooli II ja III astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Tutvume vanade mehaaniliste muusikainstrumentidega, vaatame nende sisse ja uurime, kuidas nad töötavad. Loomete teose väntorelile Raffin-31. Programm äratab huvi muusika salvestamise eri võimaluste vastu ning arendab meeskonnatöö oskusi.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
muusika salvestamine, mehaaniline instrument, heliplaat, väntorel, grammofon, magnetofon	Eesti Teatri- ja Muusikamuseum	1 h

► **Lood ja laulud** Põhikooli II ja III astmele

Muuseumitund on hea sissejuhatus Eesti kultuurilukku. Tutvume Eesti professionaalse muusika ja teatri ning laulupidude traditsiooni lätetega. Kõneleme Vanemuise ja Estonia seltsi tegevusest, Lydia Koidulast kui eesti teatri loojast ning esimestest eesti heliloojatest.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
kirjanduslik algallikas, rahvusliku teatri algus, laulupeotraditsiooni algus, esimesed kutselised heliloojad	Eesti Teatri- ja Muusikamuseum	1 h

► **Lavastuse sünd** Põhikooli II ja III astmele

Tunni eesmärk on tutvustada teatrimaailma, arendada teksti mõistmise oskust ning süvendada huvi eesti kirjanduse vastu. Õpilane saab lähemalt tuttavaks teatriametitega ja võimaluse ühte neist järele proovida. Arutleme, kuidas jõuab tekst lavale, ning teeme läbi mängulise teekonna lugemisproovist esietenduseni.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
etendus, dramatiseering, osaraamat, lavastaja, näitleja, teatrikunstnik, butafoor, valguskunstnik, inspitsient, O. Lutsu „Kevade“	Särevi teatrituba	1,5 h

Lipp ja vapp

Põhikooli II astmele

Mida tähendab riigi sümboolika, mis on meie rahvussümbolid ja kuidas tekib rahvustunne? Millal tekkisid lipud ja vapid ning milliste ajaloosündmustega neid seostada? Miks on Eesti lipp just sinimustvalge ja Eesti vapp kolm lövi? Arutelude ja mängude kaudu õppides ning museaale uudistades saab vastused nendele küsimustele. Programmi lõpus meisterdavad õpilased oma klassi vapi.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
riigi tunnused, Eesti ajalugu, Eesti lipp ja vapp, rahvustunne, trikoloor		Maarjamäe loss	1,5 h

Kuhu koer on maetud?

Põhikooli II ja III astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Muuseumitunnis saab õpilane teadlikuks inimese ja koera suhetest läbi ajaloo. Teab, kuidas koeri on eri põhjustel peetud ja neisse suhtunud, kuidas jäädvustatud, kardetud, ihaldatud ja teaduses rakendatud. Arutleme, miks on just koerast saanud tänaseks inimese parim sõber ja milline suhe on mõlemale osapoolle jõukohane. Tunni käigus analüüsitakse probleem-lugusid otse elust.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Pulli koer, kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, keskaeg, uusaeg, nüüdisaeg, lemmikloom, loomade heaolu, eetiline dilemma		Maarjamäe loss	1–1,5 h

100 sõlme Eesti ajaloost

Põhikooli II ja III astmele

Tunnis saab ülevaate viimasest 100 aastast Eestis – Eesti Vabariigi tekkeloost kuni tänase päevani. Eesmärk on tekitada õpilastes terviklik, lineaarne ajalootunnetus ja teadmine Eesti ajaloo olulistest sündmustest ning pöördepunktidest 20. sajandil. Osalejad pannakse proovile ajajoone loomisel, iseseisvusmanifesti ettelugemisel ja paljus muuski.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
iseseisvusmanifest, Eesti Vabariik, Vabadussõda, keelereform, elu II maailmasõja ajal, elu ENSVs, taasiseseisvumine, Eesti presidendid		Maarjamäe loss	1,5 h

Kas tead, et pärast 30 aastat „antikviteetide“ kogumist, otsustas Burchart äkki loobuda ja hakata kolleksioneerima hoopis looduse- ja loomariigiga seotut. Oma kirjas „järeltulevatele põlvedele“ tõdeb Burchard nimelt, et „ta on terve Eestimaa antikviteetidest tühjaks teinud“.

► **Filmi sisse minek** **Põhikooli II ja III astmele**

Tund sobib ka
erivajadustega õpilastele

Õpilastel on võimalus tutvuda filmikunstiga mitte vaataja, vaid looja vaatenurgast: kuidas sünnib filmi idee, kuidas saab ideest film ja kuidas filmid lõpuks meie teleekraanile ja kinno jõuavad. Rändame eri rolle võttes läbi filmiajaloo ja filmitegemise protsessi. Osalejad saavad ka ise teha ühe lühikese filmiklipi *greenscreen*-ruumis.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Eesti film, filmiajalugu, režissöör, produtsent, stsenaarist, kostüümikunstnik, grimmikunstnik, filmikunstnik, helikunstnik, valgustaja, näitleja, monteerija, operaator, <i>greenscreen</i>		Eesti Filmimuseum	1,5 h
Virtuaaltunni erihind: 35 eurot grupp			

► **Kuidas pildid liikuma saadi** **Põhikooli II ja III astmele**

Programmis räägime lähemalt filmikunsti ajaloost nii maailmas kui ka Eestis. Kes olid kõige esimesed filmitegijad? Kus näidati esimest korda kino? Millised olid kõige esimesed filmid? Muuseumitunnis vaatame vanu filmilõike ja tunni käigus teevad õpilased ise valmis päris oma tummfilmi.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
pildiliigutajad, fotograafia, tummfilm, mustvalge film, helifilm, illusioonid, Eesti filmi sünn		Eesti Filmimuseum	2 h
Erihind: 7 eurot õpilane			

► **Tõde või meelelahutus?** **Põhikooli III astmele**

Filmikunsti saab kasutada mõjuva vahendina (ajaloo)sündmuste tõlgendamisel. Haridusprogrammis uurimegi filmi kui ajalooallikat ja arutleme, mis see ajaloofilm üldse on. Teeme tutvust näidetega Eesti filmiklassikast, õpime filme uut moodi vaatama ning püüame eristada tõde meelelahutusest või propagandast.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
ajalooallikad, film, tõlgendamine, allikakriitika, eneskriitika, propaganda		Eesti Filmimuseum	1,5 h

Esinemiskunsti A ja O **Põhikooli III astmele**

Oskus veenvalt esineda ning oma ideid ja mõtteid tutvustada on tänapäeval hindamatu väärtusega. See on õnneks õpitav ja treenitav oskus. Kaasav ja praktiline tund võimaldab õpilastel katsetada ja leida endale sobivaim esinemisviis. Tunnis kasutatakse spetsiaalselt salvestatud õppevideoid, mis aitavad praktiliste töötubade materjali lahti mõtestada.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
peast kõnelemine, kõneleja välimus, kehakeel, esinemishirm ja -julgus, häälekasutus		Eesti Filmimuuseum	1,5 h

UUS! Alates: veebruarist, 2022

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Klaas ja illusioonid **Põhikooli II ja III astmele**

Tunni eesmärk on tutvustada Eesti klaasitööstuse ajalugu ja teoseid. Füüsika- ja optikamängude abil uuritakse, kuidas on klaasi kasutatud erinevate illusioonide loomiseks läbi aegade.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
klaasitööstus Eestis, katsed, illusioonid, optika, füüsika		Maarjamäe tallihoone	1,5 h

UUS! Alates: veebruarist, 2022

Vulkaanist klaasfiibrini. Klaasi füüsikalised omadused **Põhikooli III astmele (soovitame 8. klassile)**

Tunni eesmärk on tutvustada Eesti klaasitööstuse ajalugu ja teoseid läbi füüsika prisma ning uurida klaasi omadusi, sh valguse murdmine, peegeldumine, värvide lahutamine valgest valgusest jne. Tund on seotud 8. klassi füüsika riikliku õppekava teemadega, täpsemalt optika peatükiga.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
klaasitööstus Eestis, füüsika, optika, keemia, katsed		Maarjamäe tallihoone	1,5 h

HARIDUSPROGRAMM

Õpetaja oma klassiga muuseumitunni
„Filmi sisse minek“ külastusest:
„Oli väga huvitav ja vahva!
Väga meeldiv gjid.“

GÜMNAASIUMILE

Meritsi rikkaks (koostöös Eesti Meremuuseumi Paksu Margareetaga)

Tunni eesmärk on tutvustada keskaegset kaubandust nii maal kui ka merel. Õpilane saab teada, kuidas toimis Hansa Liit, mis linnad sinna kuulusid ja milline tähtsus oli liidul keskaegses kaubanduses. Uurime, kust ja kuidas jõudis kaup Eesti aladele, vaatame, kuidas käis arveldamine keskaegsete maksevahenditega ning püüame selgust saada toonaste kaupade ja mõõtühikute süsteemis. Tund toimub kahes muuseumis: Paksu Margareeta ning Suurgildi hoone ekspositsioonis, lõunasöök kõrtsis III Draakon.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Hansa Liit, keskaegne kaubandus, merendus, mõõtühikud ja rahad, raad, gild, tsunft		Suurgildi hoone	4 h (2 muuseumi-külastust ja lõuna)
Paketi hind: 15 eurot õpilane, 4 eurot õpetaja (lõuna eest)			

Venekirves ja pronksspiraal (soovitame 10. klassile)

Tunni eesmärk on tutvustada muinasaja perioode Eestis ning avardada arusaamist arheoloogiast. Riitemismängu abil uurime, mida kandsid seljas muinasaegsed inimesed ning kuidas teha vahet mehe- ja naiseriidel. Arutleme, milliseid märke jätab meie elutegevus endast maha. Tänapäevast prügi arheoloogilisest vaatenurgast analüüsidest tuvastame selle tekitaja profiili. Muuseumitunni lõpus moodustavad õpilased erinevatest esemetest ajajoone.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
muinasaeg, kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, arheoloogia, kammkeraamika ja nõorkeraamika kultuur, keskkonnahoid		Suurgildi hoone	1,5 h

Sajandite muusika Suurgildis

Tund annab ülevaate Suurgildi hoone tihedalt muusikaga seotud ajaloost, toimunud pidustustest, kontsertidest ja teatrietendustest. Uurime, kuidas on muusiku staatus läbi aegade muutunud. Ajalugu ja muusikat lõimivas muuseumitunnis saab muu hulgas tantsida keskaegset tantsu, näha Mozarti käsikirjalist nooti ning postitada fännikirja. Programm toimub Suurgildi püsiekspositsioonis ja kuni 11. oktoobrini ajutisel näitusel.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
moosekant, popmuusik, keskaegsed pillid, kontsert, akustika, Mozart, Georg Ots		Suurgildi hoone	1,5 h

► Kui masinad veel laulsid

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Tutvume vanade mehaaniliste muusikainstrumentidega, vaatame nende sisse ja uurime, kuidas nad töötavad. Loometeose väntorelile Raffin-31. Programm äratab huvi muusika salvestamise eri võimaluste vastu ning arendab meeskonnatöö oskusi.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
muusika salvestamine, mehaaniline instrument, heliplaat, väntorel, grammofoon, magnetofon	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

► Teatrivillak

Saame teadmisi Eesti teatriloo: kes kirjutas esimese eestikeelse näidendi? Kus asub Eesti kõige vanem teatrihoone? Paneme villakumängus proovile vanad ja uuemad teatriteadmised ning meeskonnatöö oskused. Tund sobib eesti keele ja ajaloo tundide mitmekesistamiseks ja valikkursuse „Draama ja teater” täiendamiseks.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
teatrijalugu, rahvuslik teater, Eesti teatrihooned, Lydia Koidula, Karl Menning, Voldemar Panso	Särevi teatrituba	1,5 h

100 riikliku tähtsusega küsimust

Tund tutvustab Eesti riigi sünni ning kujunemise lugu alates rahvustunde tekkimisest 19. sajandil. Pidepunktideks on läbi ajaloo meie riigile olulised isikud, keel, sündmused, dokumendid ning rahad. Tund sobib hästi faktiteadmiste kordamiseks ja seoste loomiseks. Ülesanded on haaravad ja põhinevad aktiivõppemeetoditel.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
rahvustunne, Eesti Vabariik, poliitilised võtmeisikud, keelereform, raha, iseseisvusmanifest		Maarjamäe loss	1,5 h

Maailmasõdade vahel

Muusemitund keskendub Eesti ajaloole poliitiliselt kirevatel 1920. ja 1930. aastatel. Uuritakse, kuidas muutis kättevõidetud vabadus inimeste arusaamist riigist ja demokraatiast ning mil moel mõjutasid demokraatlikult autoritaarsele korrale üleminekuga kaasnenud muutused eri ühiskonnagruppe ja nende hoiakuid. Analüüsitakse poliitiliste olude mõju eestlaste väärtushinnangutele ja maailmavaatele.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Eesti Vabariik, 1920. ja 1930. aastad, demokraatia, autoritarism, vaikiv ajastu, allikakriitika, põhiseadus		Maarjamäe loss	1,5 h

ENSV, mis see veel oli?

Tund kõneleb Nõukogude Liidu toimimise mehhanismidest Eesti ajaloo näidetel. Õpilane saab ülesandeid lahendades teada, millal ja miks loodi Nõukogude Liit, mis riigid sinna kuulusid, mis riigid olid Nõukogude Liidu mõjualas ning millised põhjused viisid Nõukogude Liidu lagunemiseni. Programm toimub Maarjamäe monumentide pargis ja lossi püsiekspositsiooni ENSV osas.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
NSVL, ENSV, NLKP, Lenin, Stalin, Hruštšov, Brežnev, Karl Vaino, propaganda ja isikukultus, okupatsioon, liiduvabariigid, idabloki riigid, repressioonid, stagnatsioon, kolhoos, sovhoos		Maarjamäe loss, park	1,5 h

► Filmi sisse minek

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Õpilastel on võimalus tutvuda filmikunstiga mitte vaataja, vaid looja vaatenurgast: kuidas sünnib filmi idee, kuidas saab ideest film ja kuidas filmid lõpuks meie teleekraanile ja kinno jõuavad. Rännatakse eri rolle võttes läbi filmiajaloo ja filmitegemise protsessi. Osalejad saavad ka ise teha ühe lühikese filmiklipi *greenscreen*-ruumis.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
Eesti film, filmiajalugu, režissöör, produtsent, stsenaarist, kostüümikunstnik, grimmikunstnik, filmikunstnik, helikunstnik, valgustaja, näitleja, monteeriija, operaator, <i>greenscreen</i>	▲ ▲	Eesti Filmimuseum	1,5 h

► Esinemiskunsti A ja O

Oskus veenvalt esineda ning oma ideid ja mõtteid tutvustada on tänapäeval hindamatu väärtusega. See on paljudele raske, ent õnneks õpitav ja treenitav oskus. Haridusprogramm tutvustabki esinemiskunsti põhitõdesid. Kaasav ja praktiline tund võimaldab õpilastel katsetada ja leida endale sobivaim esinemisviis. Tunnis kasutatakse spetsiaalselt salvestatud õppevideoid, mis aitavad praktiliste töötubade materjali lahti mõtestada.

Märksõnad		Toimumiskoht	Kestus
peast kõnelemine, kõneleja välimus, kehakeel, esinemishirm ja -julgus, häälekasutus	▲ ▲	Eesti Filmimuseum	1,5 h

VIRTUAALTUNNID

Soovi korral on muuseumi võimalik külastada oma grupiga ka virtuaalselt ning osaleda spetsiaalselt loodud veebitundides.

SUURGILDI HOONE

Suurgild ja keskaegne linn 7. klassile

Keskaegset kaubandust tutvustav virtuaalne haridusprogramm. Õpilased tutvuvad Suurgildi hoone pika ja põneva ajaloo ja keskaegse kaubandusega. Õpitakse tundma keskaegseid ameteid, kaupu ja linnakeskkonda.

EESTI TEATRI- JA MUUSIKAMUUSEUM

Igal pillil oma lugu 1.–4. klassile

Teatri- ja Muusikamuuseumi virtuaaltunnis uuritakse erinevaid rahvapille ja saadakse teada, kuidas neid on valmistatud ning milline on nende kõla.

MAARJAMÄE LOSS

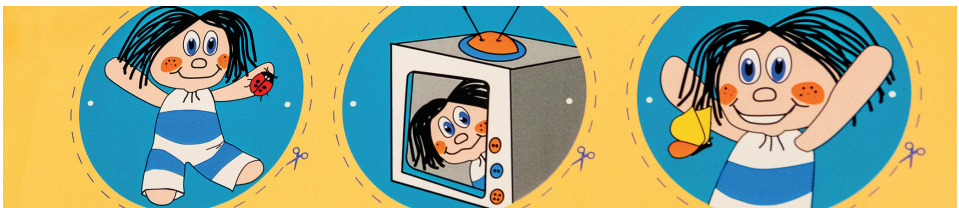
Ekskursioon Maarjamäe lossi püsinäitusel 10.–12. klassile

Tuuri Maarjamäe lossi püsinäitusel „Minu vaba riik“ on võimalik tellida veebi vahendusel otse „koju“. Valida võib kogu 20. sajandi Eesti ajaloo või keskenduda mõnele kitsamale ajaperioodile.

EESTI FILMIMUUSEUM

Filmi sisse minek 4.–9. klassile

Filmimuuseumi virtuaaltunnis saavad õpilased mitmesuguste ülesannete ja mängude kaudu teada, kes ja kuidas filme teevad ning kuidas sünnib filmimaagia.

LISAINFO JA TELLIMINE

Haridusprogrammi kestus:

eelkooliealistele ja erivajadusega lastele 1 h,
kooliõpilastele 1,5 h (v.a eriprogrammid)

Hind: 5 eurot õpilane.

Soodushind 4 eurot, kui tellida õppeaastaks kolm programmi,
gruppi saatvad õpetajad (2 inimest) tasuta.

Soovitatav grupi suurus:

24 õpilast, suuremad grupid jagame võimaluse korral pooleks.

Virtuaaltunnid toimuvad Teamsi platvormil või teile sobivas keskkonnas.

Virtuaaltunni hind: 55 eurot grupp.

Võõrkeelsete ja keelekümblusprogrammide kohta vt lisainfot

www.ajaloomuuseum.ee/haridus

Erivajadusega õpilastele sobivaimad programmid on trükises eraldi märgistatud.

Ligipääsetavus:

Kõik Eesti Ajaloomuuseumi näitused on interaktiivsed ning sisaldavad käed-külge lahendusi, mis aitavad ajalugu paremini mõista. Maarjamäe lossis, Eesti Filmi-
muuseumis ja Maarjamäe Tallihoones on olemas lift ja inva-WC. Suurgildi hoone
0-korrusele pääseb invaliftiga Börsi käigust.